

Dr. Ömer KESİKLİ

**MİLLETLERARASI TİCARİ TAHKİMDE
DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM İSPAT HUKUKU

I. GENEL OLARAK.....	19
II. MEDENİ YARGILAMADA İSPAT HUKUKU VE MİLLETLERARASI TAHKİMLE İLİŞKİSİ	24
A. İspat Hukukuna Dair Kavramlar	24
B. Medeni Yargılama Hukukunda İspat Hukukunun Tabi Olduğu İlkelerin Milletlerarası Tahkimde Yeri	32
III. MİLLETLERARASI TAHKİMDE İSPAT HUKUKU	42
A. Giriş.....	42
A. Temel Usûli Güvenceler.....	44
B. UNCITRAL Model Tahkim Kanunu Açısından.....	53
C. Türk Hukuku Açısından	57
D. Alman Hukuku Açısından	65
E. İsviçre Hukuku Açısından	71
F. İngiliz Hukuku Açısından.....	77
G. Amerikan Hukuku Açısından	88
H. Milletlerarası Tahkimde İspat Hukukunun Tabi Olduğu Temel İlkeler	94

İKİNCİ BÖLÜM DELİLLER

I. GENEL OLARAK.....	99
II. BELGELERİN İBRAZİ VE SUNULMASI.....	101
A. Genel Olarak Belge Kavramı.....	101
B. Belge İbrazi ve Sunulması Kavramları ile Milletlerarası Tahkim Uygulaması.....	109
1. Belge İbrazi Uygulaması.....	110
2. Belge İbrazi Usûlü	118
a. Belge İbrazinin Zamanlaması.....	118
b. Belge İbrazi Talebi.....	120
c. Belgelerin Dar ve Spesifik Şekilde Tarifi.....	122
d. Belgelerin Dava ile İlgili ve Davanın Sonucuna Etkili Olduğuna İlişkin Açıklamalar	128
e. İbraz Talebinde Bulunanların Belgelere Erişiminin Olmadığının Teyidi.....	129
f. Belgelerin Karşı Tarafa Bulunduğuna İlişkin Açıklamalar	129
g. Belge İbrazi Talebine İtiraz.....	131
i. Uyuşmazlık ile Yeterli Derecede İlgili Olmama	138
ii. Uyuşmazlığın Sonucuna Etkili Olmama	140
iii. Hakem Heyetinin Kararı ve Karara Uyulmaması Halinde Durum	142
(a) Mahkemelerin Yardımı.....	144
(b) Olumsuz Çıkarımlarda Bulunma.....	148
h. Sahtelik İddiası.....	156
III. TANIKLAR.....	158
A. Genel Olarak.....	158
B. Tanık Uygulaması.....	160
1. Haricen Alınan Tanık İfadeleri	161
2. Yazılı Sorgulamalar.....	164

3. Tanıkların İfadesine Başvurulması Usûlü.....	166
a. Tanıkların Belirlenmesi	166
b. Tanıkların Taraflarca Hazırlanması.....	171
c. Yazılı Tanık Beyanları	175
d. Tanıkların Duruşmada Dinlenilmesi ve Çapraz Sorgulanması.....	183
e. Tanıklara Yemin Ettirilmesi.....	195
f. Tanıkların Sözlü İfade Vermekte Gönülsüz Olması Halinde Durum	196
g. Tanıkların Duruşmada İfade Vermekten İmtina Etmesi .	200
IV. BİLİRKİŞİ İFADELERİ VE RAPORLARI	202
A. Genel Olarak.....	202
B. Bilirkişi Uygulaması.....	212
1. Hakem Heyetince Tayin Edilen Bilirkişi	212
a. Atanması	215
b. Bilirkişi Tarafından İncelemenin Gerçekleştirilmesi.....	219
c. Bilirkişi Raporu.....	222
i. Bilirkişinin Kimliği ve Özgeçmişi.....	223
ii. Görüşün Dayanağı Olan Maddi Vakıalar.....	224
iii. Varılan Sonuçlar ve Uygulanılan Metotlar	225
iv. Raporun Asıl Olarak Hazırlandığı Dil	225
v. Bilirkişinin Rapordaki Görüşlerinin Doğru Olduğuna Samimi Şekilde İnanıldığına Dair Beyan....	226
vi. Bilirkişinin İmzası, Raporun Hazırlandığı Yer ve Tarih	226
vii. Raporlarda Hangi Kısımın Hangi Bilirkişi Tarafından Kaleme Alındığı	227
viii. Diğer Hususlar	227
d. Bilirkişinin Duruşmada Sorgulanması.....	228
2. Taraf Bilirkişisi	229
a. Taraf Bilirkişisinin Atanması.....	232

b. Taraf Bilirkişilerinin Tarafsızlığı ve Bağımsızlığı	233
i. Bilirkişilerin İfadelerine Konferans Usûlü ile Başvurulması	240
ii. Taraf Bilirkişileri İçin Davranış İlkelerinin Belirlenmesi.....	243
iii. Bilirkişilerin Takım Olarak Çalışması	247
c. Taraf Bilirkişisi Tarafından Gerçekleştirilecek İnceleme.	248
d. Bilirkişi Raporu.....	249
i. Bilirkişinin Özgeçmişi	250
ii. Rapora İlişkin Olarak Alınan Talimatlar	251
iii. Bilirkişinin Bağımsızlığına İlişkin Beyanı	251
iv. Varılan Sonuçlara Dayanak Teşkil Eden Maddi Vakıalar	252
v. Bilirkişi Tarafından Oluşturulan Kanaat ve Varılan Sonuçlar.....	253
vi. Bilirkişinin Verdiği Görüşün Doğruluğuna Samimi Olarak İnanıldığına İlişkin Beyanı.....	254
vii. Diğer Unsurlar	255
e. Taraf Bilirkişisinin Duruşmada Sorgulanması.....	255
V. KEŞİF	258
A. Genel Olarak	258
B. Milletlerarası Tahkim Uygulaması.....	259
VI. KESİN HÜKÜM	263
A. Genel Olarak	263
B. Milletlerarası Tahkim Uygulaması.....	267

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DELİLLERİN KABUL EDİLEBİLİRLİĞİ VE İSPAT GÜCÜNÜN TAKDİRİ

I. GENEL OLARAK.....	277

II. DELİLLERİN KABUL EDİLEBİLİRLİĞİ	278
A. İmtiyazlı Deliller	280
1. Delillerin İmtiyazlı Olup Olmadığının Tespitinde Uygulanacak Hukuk	283
a. En Yakın Bağlantı Testi.....	288
b. En Çok Gözetilen İmtiyaz Yaklaşımı.....	291
c. En Az Gözetilen İmtiyaz Yaklaşımı.....	292
d. Genel Kabul Gören Uygulamalar Yaklaşımı	293
e. IBA Kurallarının Yaklaşımı.....	295
2. Avukat – Müvekkil İmtiyazı Kapsamındaki Belgeler, Beyanlar ve Muhaberat.....	297
3. Sulh Müzakerelerine İlişkin Belgeler, Beyanlar ve Muhaberat.....	303
4. İmtiyazdan Feragat.....	304
B. İbrazi İstenilen Delillerin İbrazinin Makul Olmayan Ölçüde Külfetli Olması.....	305
C. İbrazi İstenilen Belgelerin Kayıp veya Zayi Olması.....	307
D. Ticari veya Teknik Gizlilik.....	308
E. Özel Politik veya Kurumsal Hassasiyetler	313
F. Usûl Ekonomisi, Ölçülülük, Adalet ve Tarafların Eşitliği Mülahazaları	316
G. Milletlerarası Kamu Düzenine Aykırı Deliller ve Özellikle Hukuka Aykırı Yöntemlerle Elde Edilen Deliller.....	319
III. DELİLLERİN İSPAT GÜCÜNÜN TAKDİR EDİLMESİ VE İSPAT YÜKÜ	334
SONUÇ VE ÖNERİLER	351
KAYNAKÇA.....	361